

Comisia
Europeană

Monitorul educației și formării 2019

România

Contactați UE

Europe Direct este un serviciu care vă oferă răspunsuri la întrebările privind Uniunea Europeană. Puteți accesa acest serviciu:

- apelând numărul gratuit 00 800 6 7 8 9 10 11 (unii operatori pot taxa aceste apeluri);
- apelând numărul standard: +32 22999696; sau
- prin e-mail, la: https://europa.eu/european-union/contact_ro

Luxemburg: Oficiul pentru Publicații al Uniunii Europene, 2019

© Uniunea Europeană, 2019

Reutilizarea textului este autorizată cu condiția menționării sursei. Politica de reutilizare a documentelor Comisiei Europene este reglementată prin Decizia 2011/833/UE (JO L 330, 14.12.2011, p. 39).

Pentru orice utilizare sau reproducere a fotografiilor sau a altor materiale care nu se află sub dreptul de autor al UE, trebuie să se solicite direct permisiunea deținătorilor drepturilor de autor.

PRINT	ISBN 978-92-76-09442-5	ISSN 2466-9989	doi: 10.2766/277044	NC-AN-19-023-RO-C
PDF	ISBN 978-92-76-09444-9	ISSN 2466-9997	doi: 10.2766/899047	NC-AN-19-023-RO-N

Cover image: composition with images © istock.com

Monitorul educației și formării 2019

ROMÂNIA

Volumul 2 al Monitorului educației și formării 2019 conține douăzeci și opt de rapoarte de țară individuale. Acest volum se bazează pe cele mai actuale probe cantitative și calitative pentru a prezenta și evalua principalele măsuri politice recente și în curs de desfășurare din fiecare stat membru al UE. Prin urmare, acesta vine în completarea altor surse de informații care oferă descrieri ale sistemelor naționale de educație și de formare.

Secțiunea 1 oferă o prezentare statistică generală a principalilor indicatori privind educația și formarea. Secțiunea 2 identifică pe scurt principalele puncte forte și provocări ale sistemului de educație și formare al țării. Secțiunea 3 se concentrează asupra cadrelor didactice și a provocărilor legate de profesia de cadru didactic. Secțiunea 4 analizează investițiile în educație și formare. Secțiunea 5 se referă la politicile de modernizare a educației preșcolare și școlare. Secțiunea 6 abordează măsurile de modernizare a învățământului superior. În fine, secțiunea 7 abordează educația și formarea profesională, în timp ce secțiunea 8 se referă la educația adulților.

Textul a fost finalizat la 26 august 2019.

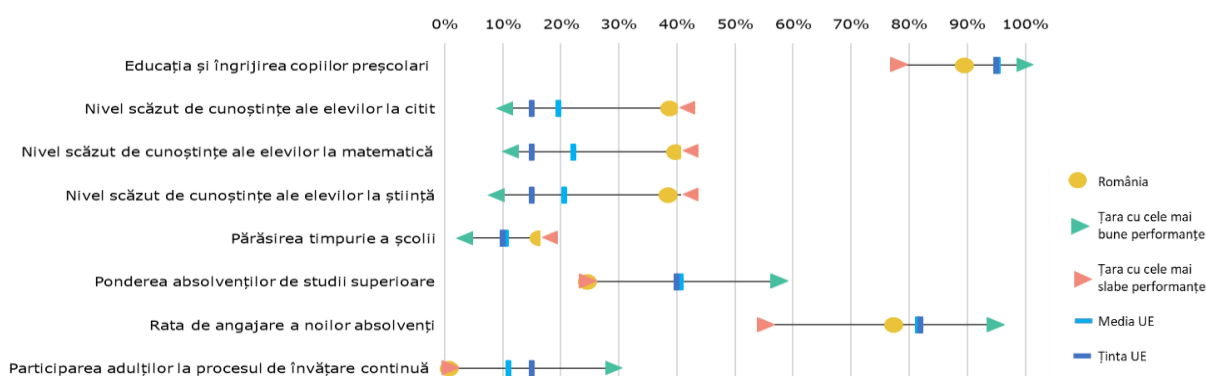
Date contextuale suplimentare sunt disponibile online (ec.europa.eu/education/monitor).

1. Indicatori-cheie

		România		Media UE		
		2009	2018	2009	2018	
Criterii de referință ET 2020						
Părăsirea timpurie a școlii (vârsta 18-24 de ani)		16,6%	16,4%	14,2%	10,6%	
Ponderea absolvenților de studii superioare (vârsta 30-34 de ani)		16,8%	24,6%	32,3%	40,7%	
Educația și îngrijirea copiilor preșcolari (de la vârsta de 4 ani la vârsta de începere a învățământului obligatoriu)		88,0%	89,6% ¹⁷	90,8%	95,4% ^{17,d}	
Procent de tineri cu vârsta de 15 ani cu un nivel scăzut de cunoștințe în:	Citit	40,4%	38,7% ¹⁵	19,5% ^{EU27}	19,7% ¹⁵	
	Matematică	47,0%	39,9% ¹⁵	22,3% ^{EU27}	22,2% ¹⁵	
	Știință	41,4%	38,5% ¹⁵	17,7% ^{EU27}	20,6% ¹⁵	
Rata de angajare a noilor absolvenți pe nivel de învățământ (cu vârsta de 20-34 de ani și care au finalizat sistemul de învățământ cu 1-3 ani înainte de anul de referință)	ISCED 3-8 (total)	77,6%	77,4%	78,3%	81,6%	
Participarea adulților la procesul de învățare continuă (vârsta 25-64 de ani)	ISCED 0-8 (total)	1,8%	0,9%	9,5%	11,1%	
Mobilitate în scop educațional	Absolvenți care au beneficiat de mobilitatea diplomelor (ISCED 5-8)	:	5,8% ¹⁷	:	3,6% ¹⁷	
	Absolvenți care au beneficiat de mobilitatea creditelor (ISCED 5-8)	:	1,8% ¹⁷	:	8,0% ¹⁷	
Alți indicatori contextuali						
Investiții în educație	Cheltuieli publice pentru educație ca procent din PIB	3,8%	2,8% ¹⁷	5,2%	4,6% ¹⁷	
	Cheltuieli în instituțiile publice și private pentru fiecare student în EUR PPS	ISCED 0	:	€2 094 ¹⁶	:	€6 111 ^{15,d}
		ISCED 1	€1 600 ¹²	€1 368 ¹⁶	€5 812 ^{12,d}	€6 248 ^{15,d}
		ISCED 2	€1 740 ¹²	€2 614 ¹⁶	€6 937 ^{12,d}	€7 243 ^{15,d}
		ISCED 3-4	€1 769 ¹²	€2 466 ¹⁶	:	€7 730 ^{14,d}
	ISCED 5-8	€4 035 ¹²	€4 688 ¹⁶	€10 549 ^{12,d}	€11 413 ^{15,d}	
Părăsirea timpurie a școlii (vârsta 18-24 de ani)	de origine autohtonă	16,7%	16,4%	13,1%	9,5%	
	de origine străină	:	:	26,1%	20,2%	
Ponderea absolvenților de studii superioare (vârsta 30-34 de ani)	de origine autohtonă	16,7%	24,6%	33,1%	41,3%	
	de origine străină	:	:	27,7%	37,8%	
Rata de angajare a noilor absolvenți pe nivel de învățământ (cu vârsta de 20-34 de ani și care au finalizat sistemul de învățământ cu 1-3 ani înainte de anul de referință)	ISCED 3-4	69,1%	67,7%	72,5%	76,8%	
	ISCED 5-8	85,7%	88,9%	83,8%	85,5%	

Surse: Eurostat; OCDE (PISA); cifrele privind mobilitatea în scop educațional sunt calculate de Centrul Comun de Cercetare (JRC) al Comisiei Europene pe baza datelor UOE. Informații suplimentare pot fi consultate în anexa I și volumul 1 (https://ec.europa.eu/education/policy/strategic-framework/et-monitor_ro). Observații: Ciprul nu este inclus în mediile UE prezentate în cadrul PISA 2009; d = definiția diferă, u = fiabilitate scăzută, 15 = 2015, 17 = 2017.

Figura 1 Poziția în raport cu țările cu performanțele cele mai bune și cu țările cu performanțele cele mai slabe

Sursa: Comisia Europeană, calculele Direcției Generale Educație, Tineret, Sport și Cultură (DG EAC) pe baza datelor furnizate de Eurostat (LFS 2018, UOE 2017) și OCDE (PISA 2015).

2. Aspectele principale

- Au fost prezentate idei concrete pentru o reformă majoră a sistemului de educație și formare. Este necesar să se ia măsuri clare pentru punerea în aplicare a reformei respective.
- Cheltuielile publice pentru educație sunt scăzute în comparație cu cele de la nivelul UE, în timp ce nevoile de investiții ale sectorului sunt ridicate. S-ar putea ca orice reformă majoră să necesite finanțare suplimentară în vederea consolidării mecanismelor de asigurare a echității și a eficienței.
- Îmbunătățirea sprijinului acordat cadrelor didactice – în special prin reproiectarea formării inițiale a cadrelor didactice și prin consolidarea dezvoltării profesionale continue – poate contribui la ameliorarea calității și a echității.
- S-au depus eforturi pentru a extinde învățământul dual. Participarea la programele de învățare pentru adulți rămâne scăzută, în pofida nevoii ridicate de perfecționare și de recalificare.

3. Accent pe cadrele didactice

Atractivitatea profesiei de cadru didactic este destul de scăzută. Potrivit Anchetei internaționale privind predarea și învățarea realizate de OCDE (OCDE, 2019a), 40,9 % dintre cadrele didactice din România consideră că profesia lor este apreciată de societate. Acest procent este semnificativ mai mare decât media celor 23 de țări ale UE care au participat la anchetă¹ (17,7 %) și este al treilea cel mai mare procent după Finlanda (58,2 %) și Cipru (43,5 %). În pofida acestei percepții pozitive a cadrelor didactice, o serie de factori au afectat atractivitatea profesiei, inclusiv cerințele de admitere scăzute pentru programele de formare a cadrelor didactice, precum și salariile, care sunt, în mod tradițional, scăzute (OCDE, 2017). Din 2017, salariile cadrelor didactice au crescut ca urmare a introducerii unei noi grile de salarizare pentru angajații din sectorul public². Grila a redus, de asemenea, timpul necesar pentru atingerea salariului maxim de la 40 la 25 de ani și a introdus prime mai mari pentru anumite categorii de personal, inclusiv pentru cadrele didactice și directorii unităților de învățământ din localitățile izolate. Potrivit bugetului pentru 2019, suma alocată pentru salarii și alte cheltuieli conexe³ a crescut cu aproape 31 %.

Lipsa de personal cu calificări adecvate în zonele rurale și disponibilitatea specialiștilor de sprijin rămân o provocare. Lipsa de personal este raportată în rândul cadrelor didactice calificate din învățământul primar și din învățământul secundar inferior în domeniul TIC, al științelor, al limbilor străine și al artelor. În mod normal, numărul de candidați la concursul național pentru ocuparea posturilor didactice (adică pentru titularizare) ar fi suficient pentru a acoperi locurile vacante, dar mai puțin de 50 % dintre ei obțin nota necesară. În plus, numărul relativ ridicat de posturi ocupate de personal fără calificări adecvate rămâne o provocare, în special în unitățile de învățământ din zonele rurale și îndepărtate. Numărul de specialiști de sprijin (de exemplu, profesori specializați în educația pentru nevoi speciale, consilieri școlari, mediatori romi etc.) este adesea insuficient. De exemplu, se așteaptă ca un consilier școlar să lucreze cu 800 de elevi, dar, în practică, raportul elevi/consilier este de 2,5 ori mai mare.

Politicele privind carierele cadrelor didactice se confruntă cu provocări considerabile. Formarea inițială a cadrelor didactice oferă foarte puțină pregătire și formare practică, în special în ceea ce privește tehnicile moderne de predare sau pedagogia favorabilă incluziunii; în practică, examenul de certificare și examenul de titularizare constituie principala metodă de selecție a candidaților la această profesie (OCDE, 2017). Totuși, metoda respectivă s-a dovedit a fi mai puțin eficientă decât instituirea unor standarde înalte privind accesul la profesie și asigurarea unei formări inițiale cuprinzătoare a cadrelor didactice; în sine, examenul de certificare tinde să evalueze cunoștințele teoretice, fără a fi o măsură autentică a competenței la locul de muncă (ibid).

¹ În 2018, 23 de state membre au participat la TALIS: Austria, Belgia fr, Belgia nl, Bulgaria, Croația, Cipru, Cehia, Danemarca, Anglia (Regatul Unit), Estonia, Finlanda, Franța, Ungaria, Italia, Letonia, Lituania, Malta, Țările de Jos, Portugalia, România, Slovacia, Slovenia, Spania și Suedia. TALIS 2018 vizează cadrele didactice și directorii din unitățile de învățământ publice și private obișnuite din învățământul secundar inferior.

² Punere în aplicare integrală până în 2022.

³ De exemplu, tichete de masă, tichete de vacanță, recunoașterea retrospectivă a drepturilor salariale (Legea nr. 85/2016).

Indemnizația bazată pe merit tinde să încurajeze cadrele didactice să se concentreze numai pe pregătirea elevilor pentru teste și concursuri academice, nu pe îmbunătățirea rezultatelor elevilor cu performanțe slabe sau ale celor din medii defavorizate.

Consolidarea dezvoltării profesionale continue oferă oportunitatea de a îmbunătăți calitatea predării. Spre deosebire de multe țări europene, în care o mare parte din cadrele didactice se vor pensiona în următorii 10 ani, în România mai puțin de 30 % dintre cadrele didactice⁴ au vârsta peste 50 de ani (media UE: 37 %). Prin urmare, îmbunătățirea calității predării implică, în principal, colaborarea cu cadrele didactice existente; în plus, întrucât se așteaptă ca numărul global de cadre didactice să scadă proporțional cu populația de elevi, orice reformă în materie de recrutare sau de formare inițială a cadrelor didactice va afecta, în următoarele decenii, numai o mică parte a cadrelor didactice (OCDE, 2019b). Un procent ridicat din cadrele didactice din România raportează că participă la dezvoltarea profesională, deși conținutul cursurilor și predarea acestora nu sunt percepute ca fiind suficient de adaptate la nevoile lor (IȘE, 2018; OCDE, 2019b). 70 % dintre cadrele didactice raportează că participarea la dezvoltarea profesională continuă este limitată de costurile ridicate (media UE-23: 44 %). În special, cadrele didactice din România au raportat o nevoie ridicată de dezvoltare a competențelor digitale pentru predare (21,2 %), a abordărilor de învățare individualizată (21,5 %), a educației elevilor cu nevoi speciale (35,1 %) și a competențelor transversale (22,8 %)⁵ (OCDE, 2019a).

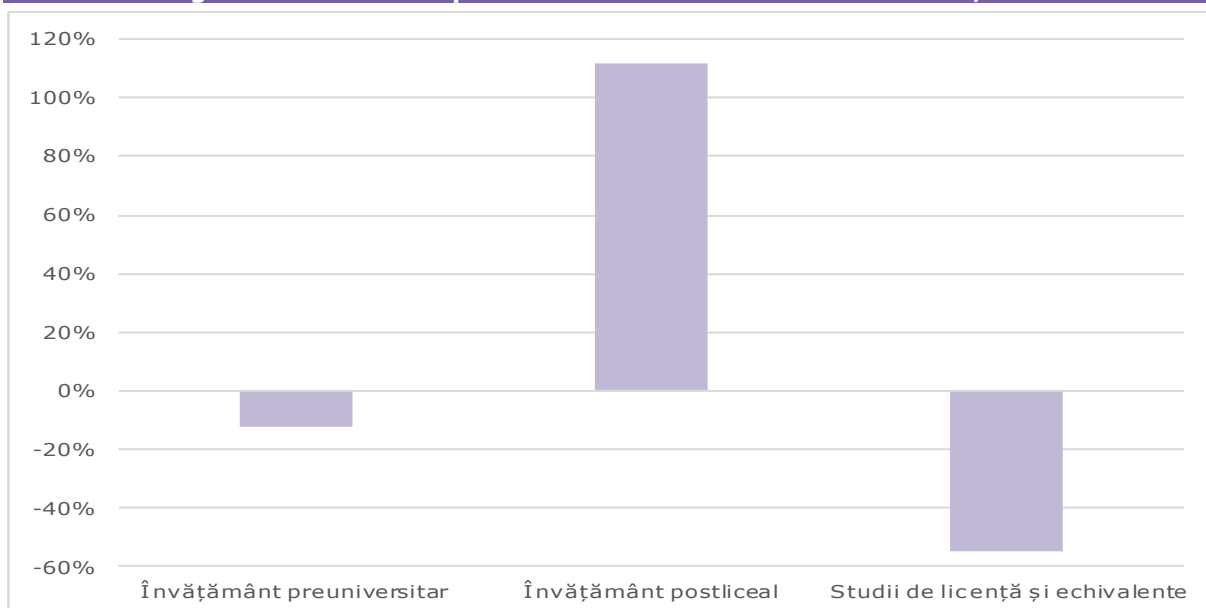
4. Investiții în educație și formare

Investițiile în educație rămân scăzute în comparație cu cele de la nivelul UE, iar mecanismele de finanțare pentru sprijinirea echității sunt slabe. În 2017, cheltuielile publice pentru educație au fost echivalente cu numai 2,8 % din PIB, fiind considerabil mai scăzute decât media UE de 4,6 % și reprezentând cel mai mic procent din UE. Acest nivel scăzut de finanțare reflectă atât subfinanțarea politicilor în domeniul educației la nivel național și local, cât și creșterea puternică a PIB-ului României în 2017. În mod tradițional, insuficiența investițiilor este resimțită în special în învățământul preuniversitar⁶. Finanțarea de bază și coeficienții corectori existenți sunt insuficienți pentru a răspunde nevoilor unităților de învățământ. În consecință, ca soluție pentru angajarea de cadre didactice înalt calificate, unitățile de învățământ din zonele urbane bogate recurg adesea la înscrierea unui număr excesiv de elevi, ceea ce conduce la supraaglomerare. Deoarece unitățile de învățământ din orașele mici și din zonele rurale tind să aibă mai puțini elevi și clase mai mici, ele nu pot atrage cadre didactice înalt calificate, chiar dacă primesc finanțare mai mare per elev. În orice caz, atractivitatea unităților de învățământ din zonele rurale și defavorizate pentru personalul înalt calificat este de obicei limitată. Sistemul de finanțare complementară de către autoritățile locale tinde să favorizeze unitățile de învățământ din municipalitățile mai bogate, consolidând astfel inegalitățile din sistem (Banca Mondială, 2018). Cu toate acestea, ar trebui menționat faptul că, în comparație cu 2018, bugetul național pentru 2019 a prevăzut o creștere semnificativă pentru politicile în domeniul educației și formării.

⁴ ISCED 1-3.

⁵ Formarea cu privire la aceste subiecte este furnizată prin intermediul centrelor naționale de formare a cadrelor didactice.

⁶ În 2016, aproximativ 57 % din cheltuieli au fost alocate învățământului preuniversitar (aproximativ 3 milioane de elevi), în timp ce 41 % din cheltuieli au fost alocate universităților, și anume pentru un număr de studenți de aproximativ 6 ori mai mic (Banca Mondială, 2018).

Figura 2 Schimbarea procentuală a numărului de elevi 2017/2007

Sursa: Institutul Național de Statistică

Rețeaua școlară nu ține pasul cu tendințele demografice, iar nevoia de modernizare este ridicată. Din 2010, numărul de elevi din învățământul preuniversitar a scăzut cu o pătrime. În contextul declinului demografic, între 2000 și 2016, România a închis 25 %⁷ dintre unitățile sale de învățământ cu personalitate juridică și 17 % dintre unitățile de învățământ satelit⁸ (Banca Mondială, 2018). Totuși, 58 % dintre unitățile de învățământ, care furnizează servicii de educație pentru 34 % dintre elevi, au în continuare un surplus de spațiu construit, având în vedere numărul de elevi înscriși (MEN, 2018). Situația este frapantă în special în zonele rurale, dar și unele zone urbane se confruntă cu provocări similare. În schimb, 22 % dintre elevii studiază în unități de învățământ supraaglomerate (care reprezintă 10 % din numărul total de unități). Nevoia de a îmbunătăți condițiile sanitare⁹ și de a le oferi elevilor spații de învățare moderne (de exemplu, laboratoare de științe, săli de sport, biblioteci) este, de asemenea, ridicată (ibid.). Având în vedere tendințele demografice în scădere, care, după toate probabilitățile, vor persista¹⁰, precum și starea deficitară a mediilor fizice de învățare din numeroase unități de învățământ¹¹, reconfigurarea rețelei școlare ar putea contribui la creșterea eficienței și la eliberarea de resurse pentru îmbunătățirea calității. Totuși, orice plan de reorganizare a rețelei școlare trebuie să țină seama de provocările deja considerabile în materie de echitate. Acestea se reflectă în ratele scăzute de înscriere în sectorul educației și îngrijirii timpurii a copiilor proveniți din grupuri socioeconomice defavorizate, în rata ridicată de părăsire timpurie a școlii și în decalajele mari dintre unitățile de învățământ cu personalitate juridică și cele satelit din punctul de vedere al rezultatelor educaționale. Distanțele lungi de mers pe jos până la grădinițele din zonele rurale și cheltuielile cu naveta constituie deja bariere în calea accesului la o educație de calitate, în timp ce serviciile de transport școlar sunt insuficiente, în special în zonele rurale.

Caseta 1: Fondurile UE sprijină modernizarea infrastructurii educaționale

În perioada 2014-2020, s-au alocat aproximativ 350 de milioane EUR din Fondul european de dezvoltare regională pentru investiții în infrastructura educațională din România. Se acordă prioritate zonelor în care ratele de înscriere în învățământul preșcolar sunt scăzute și în care

⁷ Cifrele acoperă unitățile de învățământ de la nivel preșcolar până la nivel postliceal, cu excepția unităților de învățământ special.

⁸ Acestea reprezintă două treimi din rețea.

⁹ În bugetul pentru anul 2019 s-au alocat 65 de milioane RON (aproximativ 13,7 milioane EUR) pentru îmbunătățirea condițiilor sanitare din 1 489 de unități de învățământ.

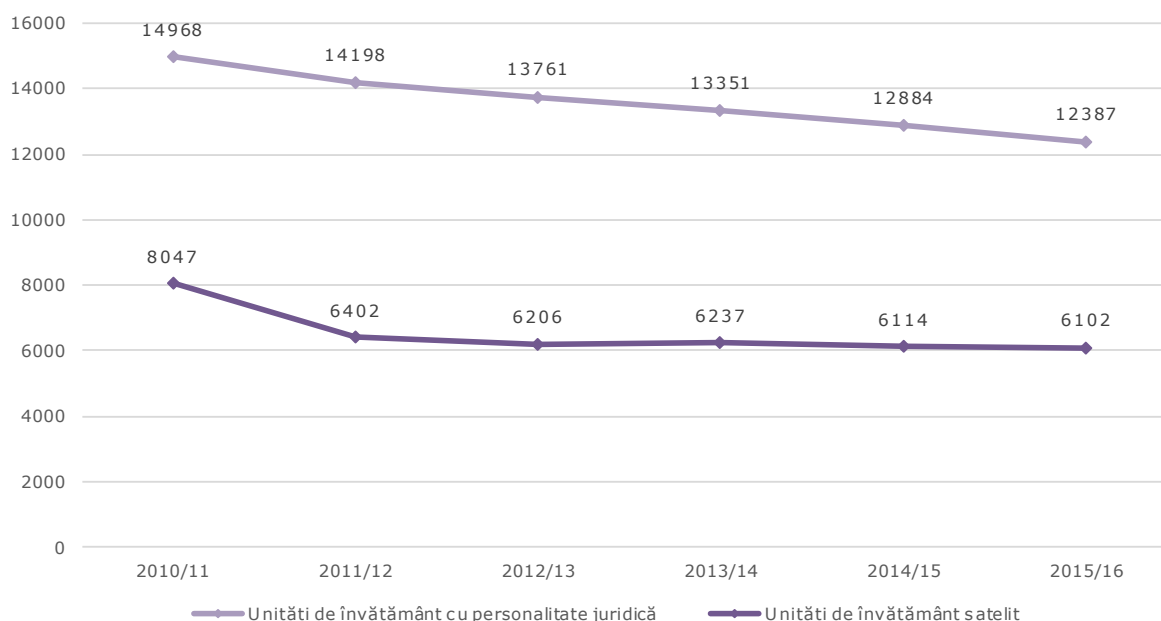
¹⁰ În România, se preconizează că populația cu vârstă de școlarizare (3-18 ani) va scădea cu 10 % până în 2030, în comparație cu previziunile de referință ale Eurostat pentru 2020.

¹¹ Printre programele naționale de modernizare a infrastructurii educaționale (creșe, grădinițe, școli) se numără Proiectul pentru Reforma Educației Timpurii (PRET), Programul Național de Dezvoltare Locală (PNDL) și Proiectul privind Reabilitarea Infrastructurii Școlare (PRIS).

rata de părăsire timpurie a școlii este ridicată. Se finanțează, de asemenea, investiții în educația și formarea profesională, precum și în învățământul superior.

În general, sunt disponibile fonduri pentru modernizarea infrastructurii existente, pentru construirea de clădiri noi și pentru achiziționarea de echipamente. Schema de finanțare s-a bazat pe Strategia privind modernizarea infrastructurii educaționale 2017-2023 și a stârnit mult interes în rândul autorităților publice locale și centrale și al universităților publice. Până în cel de-al treilea trimestru al anului 2018, au fost depuse 814 proiecte, cu o valoare nerambursabilă totală de 1,3 miliarde EUR.

Figura 3 Optimizarea rețelei școlare, 2010-2016

Sursa: Banca Mondială (2018)

5. Modernizarea învățământului preșcolar și școlar

Ratele de participare la educația și îngrijirea timpurie se îmbunătățesc, dar continuă să existe provocări în ceea ce privește accesul și calitatea. Educația și îngrijirea timpurie de bună calitate sunt esențiale pentru dezvoltarea competențelor-cheie. Rata de participare în rândul copiilor cu vârste cuprinse între 4 ani și vârsta de școlarizare obligatorie a crescut și a ajuns la 89,2 % în 2017, dar se situează în continuare sub media UE (95,4 %). Persistă disparitățile dintre regiuni¹², precum și dintre zonele rurale și cele urbane¹³. Pentru a îmbunătăți calitatea, programa de învățământ pentru copiii cu vârste între 0 și 3 ani și între 4 și 6 ani va fi revizuită și aliniată la noua programă de învățământ, cu sprijinul Fondului social european (FSE). Pentru grădinițe, a fost elaborat un cost standard, care nu a fost încă aprobat. Punerea sa în aplicare ar putea deschide calea pentru extinderea serviciilor dedicate copiilor cu vârsta sub 3 ani, în cazul cărora ratele de înscriere sunt deosebit de scăzute (16 % în 2017, adică aproximativ jumătate din media UE), având consecințe negative asupra participării femeilor la piața muncii. Acest lucru este cauzat de o combinație de factori, inclusiv de lipsa grădinițelor și altor structuri de îngrijire formală. În aprilie 2019, a fost lansat un proiect¹⁴ cofinanțat de FSE, cu scopul de a spori ratele de participare la educația antepreșcolară.

¹² Ratele de participare variază între 94,4 % în regiunea de nord-vest și 77,5 % în regiunea capitalei București.

¹³ Ratele brute de înscriere la grădiniță (grupa de vârstă 3-6 ani) au fost aproape universale în zonele urbane (97,4 %), comparativ cu zonele rurale (85 %) (Institutul Național de Statistică).

¹⁴ Dezvoltarea serviciilor antepreșcolare beneficiază de un buget de 168 de milioane RON (aproximativ 35,7 milioane EUR) și are ca obiectiv sprijinirea accesului a 14 000 de copii la servicii antepreșcolare.

Rata de părăsire timpurie a școlii este ridicată, având repercusiuni asupra pieței muncii și asupra economiei. În 2018, rata persoanelor care au părăsit timpuriu sistemul de educație și formare (grupa de vârstă 18-24 de ani) a scăzut, pentru al doilea an consecutiv, la 16,4 %. Deși se situează mult sub nivelul său maxim de 19,1 % din 2016, rata rămâne una dintre cele mai ridicate din UE (media UE: 10,6 %). Prin urmare, este puțin probabil să se atingă obiectivul național de 11,3 % până în 2020. Părăsirea timpurie a școlii persistă din cauza unei combinații de factori, printre care se numără aspectele socioeconomice și decalajele în ceea ce privește furnizarea unei educații de calitate. În zonele rurale – unde nivelul sărăciei este cel mai ridicat, iar cel al calității educației tinde să fie cel mai scăzut – una din patru persoane cu vârsta cuprinsă între 18 și 24 de ani a părăsit școala prea devreme. În schimb, rata este de 15 % în orașe și de numai 4,2 % în municipii. Autoritățile dezvoltă în prezent un mecanism de avertizare timpurie care ar putea contribui la îmbunătățirea colectării datelor și la consolidarea coordonării dintre unitățile de învățământ, inspectorate și alte instituții relevante (asistență socială, ONG-uri, poliție, biserică etc.). Prin intermediul cererilor de propuneri lansate recent în cadrul FSE, disponibilitatea programelor de tip „a doua șansă” se îmbunătățește. Totuși, se menține necesitatea de a adapta programele la nevoile cursanților adulți.

Dobândirea de competențe de bază și digitale rămâne problematică. PISA 2015 arată că aproximativ 40 % dintre românii cu vârsta de 15 ani nu au competențe de bază nici în materie de citire, nici în domeniul matematicii sau al științelor (OCDE, 2016). Implementarea noii programe școlare continuă în paralel cu reconversia profesională a cadrelor didactice¹⁵. Totuși, abordările individualizate pentru elevii rămân insuficient de dezvoltate. Procentul de tineri (grupa de vârstă 16-19 ani) care își evaluează competențele digitale ca fiind de bază sau peste nivelul de bază se situează sub media UE (52 % în comparație cu 83 % în 2017). În România, numărul unităților de învățământ conectate și foarte bine echipate din punct de vedere digital este considerabil mai scăzut decât media UE (Comisia Europeană, 2019b).

Îmbunătățirea echității și a calității în educație rămâne o provocare majoră. O analiză a rezultatelor evaluărilor PISA 2015 arată că o mare parte din decalajul în materie de performanță dintre România și țările UE cu înaltă performanță se explică prin gruparea elevilor din unitățile de învățământ în funcție de mediile socioeconomice din care provin; elevii mai săraci nu numai că sunt segregați din punct de vedere social, dar frecventează și școli de calitate mai scăzută (Banca Mondială, 2018). Pe lângă mediul socioeconomic, provocările în materie de echitate afectează în mod disproporționat romii și elevii din zonele rurale, care tind să aibă rezultate școlare mai slabe. Procentul de copii romi care merg la grădiniță este mai mic de jumătate din media națională; tinerii romi sunt mai susceptibili de a părăsi timpuriu școala (FRA, 2016). Metodologia de monitorizare pentru combaterea segregării școlare este întârziată, dar se preconizează că va face obiectul unui proiect-pilot în anul școlar 2019/2020. Ținând seama de aceste provocări, recomandările specifice fiecărei țări din cadrul semestrului european 2019 solicită României „să amelioreze calitatea și caracterul incluziv al educației, în special pentru romi și alte grupuri defavorizate” (Consiliul Uniunii Europene, 2019).

Caseta 2: Planuri pentru reformarea sistemului de educație și formare

Atât Ministerul Educației, cât și administrația prezidențială și-au prezentat propriile viziuni cu privire la o reformă cuprinzătoare a sistemului de educație și formare.

Educația ne unește: printre propunerile Ministerului Educației se numără o reformă a formării inițiale a cadrelor didactice și o revizuire a politicilor privind cadrele didactice. Ar urma ca învățământul obligatoriu să înceapă la vârsta de 3 ani și să se încheie la 18/19 ani, cuprinzând cinci etape distincte (preșcolar, primar inferior, primar superior, secundar inferior și secundar superior). Ar urma să se pună accentul pe consolidarea competențelor cognitive și socioemoționale și pe crearea de cunoștințe în diverse discipline, precum și pe eliminarea decalajelor în materie de învățare prin învățarea personalizată. Sunt prevăzute patru tipuri de bacalaureat: A1 și A2 pentru științe și științele umaniste, V pentru învățământul profesional și T pentru parcursul profesional, acesta din urmă oferind acces numai la învățământul postliceal.

România educată: după un proces de consultare de doi ani, administrația prezidențială a prezentat două scenarii pentru revizuirea structurii școlare. Cadrele didactice ar urma să joace

¹⁵ Prin proiectul „Curriculum relevant, educație deschisă pentru toți (CRED)”.

un rol esențial în cadrul reformei, al cărei obiectiv general este de a îmbunătăți calitatea și echitatea în educație. Propunerile de modernizare sunt elaborate în jurul a șapte subiecte principale: profesia de cadru didactic, echitatea, conducerea unităților de învățământ, educația și formarea profesională, învățământul superior, educația și îngrijirea copiilor preșcolari și evaluarea elevilor. Administrația prezidențială urmărește să obțină sprijin politic pentru această reformă.

6. Modernizarea învățământului superior

Participarea la învățământul superior este în general scăzută. În 2018, nivelul de absolvire a învățământului terțiar pentru grupa de vârstă 30-34 de ani – măsurat drept criteriu de referință european – a scăzut la 24,6 % de la 26,3 % în 2017. Acest nivel este considerabil mai mic decât media UE de 40,7 % și mai mic decât obiectivul național al României de 26,7 % din cadrul Strategiei Europa 2020. Ratele brute de înscriere nu numai că au rămas scăzute, ci au scăzut constant începând din 2009 (Comisia Europeană, 2018). Numărul de studenți care intră în învățământul superior este limitat de factori printre care se numără factorii demografici, persistența părăsirii timpurii a școlii și o rată scăzută, deși în curs de îmbunătățire, a promovării examenului de bacalaureat. Proiectul privind învățământul secundar din România (ROSE), care urmărește reducerea abandonului școlar și îmbunătățirea tranziției către învățământul superior prin acordarea de subvenții liceelor cu performanțe scăzute, a continuat, având unele rezultate pozitive în liceele vizate. Datele arată că mai puțin de 5 % dintre studenții care se înscriu la un program de licență provin din familii în care nivelul de educație al părinților este scăzut (Comisia Europeană, 2018). Pentru a îmbunătăți accesul, s-au introdus locuri dedicate studenților din zonele rurale¹⁶, au crescut bursele și sunt finanțate locuri dedicate studenților romi.

Asigurarea faptului că absolvenții dețin competențe de înaltă calitate, relevante pentru piața muncii, rămâne o provocare. Se preconizează că sectorul TIC va continua să crească în următorii ani, dar se va confrunta cu deficite de forță de muncă; Deficitul de personal calificat se resimte și în sectorul asistenței medicale, al meseriilor calificate, al ingineriei, al transportului și al distribuției (ManpowerGroup, 2015; Cedefop 2017; Cedefop 2018). Deși procentul de absolvenți de științe, tehnologie, inginerie și matematică (STIM) din totalul absolvenților din învățământul superior este printre cele mai mari din UE, numărul efectiv de absolvenți este scăzut. Angajatorii raportează că absolvenților le lipsesc frecvent competențe non-tehnice, dar că dețin cunoștințe bune, deși excesiv de teoretice (Banca Mondială, 2018b). Activitatea desfășurată pentru elaborarea metodologiei de evaluare a externă a programelor de doctorat a continuat, deși reacreditarea școlilor doctorale nu a fost încă finalizată. Rata de angajare în rândul noilor absolvenți de învățământ terțiar este ridicată și în creștere (89 % în 2018, media UE: 85,5 %). Totuși aceste cifre ar trebui să fie interpretate în contextul numărului scăzut de absolvenți și al nivelului ridicat de creștere economică. Autoritățile au elaborat o metodologie pentru a urmări dacă absolvenții ocupă locuri de muncă pentru care este necesară o diplomă de învățământ superior în domeniul lor de studiu, dar momentan nu este pus în aplicare niciun sistem de monitorizare a parcursului profesional al absolvenților. Deocamdată nu există nicio evaluare globală sau sectorială a necesităților în materie de competențe (Comisia Europeană, 2019b). Prin urmare, recomandările specifice fiecărei țări pentru 2019 solicită, de asemenea, României „să asigure îmbunătățirea competențelor, inclusiv a competențelor digitale, în special prin sporirea relevanței pe piața forței de muncă a educației și formării profesionale și a învățământului superior” (Consiliul Uniunii Europene, 2019).

7. Modernizarea educației și formării profesionale

Eforturile de a extinde educația și formarea profesională (EFP) duală continuă, dar relevanța EFP pentru piața muncii rămâne limitată. Participarea totală la EFP de nivel secundar superior în România a fost stabilă în 2017, situându-se la 56,2 %, peste media UE de 47,8 %¹⁷. Cursanții înscriși în EFP au avut o expunere limitată la învățarea la locul de muncă, numai 10 % dintre ei înscriindu-se în programe care combină învățarea în școală cu cea la locul de muncă. Angajabilitatea noilor absolvenți de EFP a crescut ușor în 2018, atingând 69,0 % (67,2 % în 2017), dar rămâne sub media UE (79,5 %). Pentru a spori atractivitatea învățământului

¹⁶ 2 000 de locuri, echivalentul a 3,2 % din numărul total de locuri de studiu finanțate din fonduri publice.

¹⁷ Cifre privind înscrierea în EFP furnizate ca procent din numărul total de studenți înscriși în învățământul secundar superior.

profesional, cursanții care urmează acest parcurs pot obține burse. Dintre cursanții EFP înscriși în învățământul secundar superior în 2017/2018, 1,5 % au ales parcursul EFP dual, asigurat în prezent numai până la nivelul 3 din Cadrul european al calificărilor (CEC). În pofida interesului puternic manifestat de întreprinderi, învățământul dual este mai degrabă neatrăgător pentru cursanți. În plus, reținerea cursanților în aceste întreprinderi este dificilă, iar investițiile financiare pe care trebuie să le realizeze întreprinderile sunt ridicate. FSE sprijină parteneriatele dintre unitățile de învățământ EFP și întreprinderi și se preconizează că va finanța reforma EFP. Normele privind recrutarea cadrelor didactice din unitățile de învățământ EFP sunt în curs de îmbunătățire și simplificare. S-au realizat unele eforturi pentru a actualiza competențele cadrelor didactice și pentru a dezvolta formarea inițială și continuă a formatorilor interni ai întreprinderilor.

8. Dezvoltarea educației adulților

Evoluțiile recente reprezintă un pas înainte pentru promovarea educației adulților.

Programul național „*Investește în tine*” oferă sprijin financiar pentru accesul la educație, formare și cultură prin intermediul unui împrumut garantat de stat. Documentele de politică guvernamentale și prezidențiale care oferă o viziune pe termen lung pentru educație menționează, printre altele, învățarea pe tot parcursul vieții, deși nu în mod consecvent și fără a se referi în mod specific la educația adulților. Pentru a facilita accesul adulților slab calificați la perfecționare, în cadrul național al calificărilor a fost introdus nivelul de calificare 1. Clasificarea „lucrători necalificați” a fost redenumită „ocupații elementare” și s-a elaborat o listă de astfel de ocupații. Ordonanța Guvernului nr. 96/2018 a introdus posibilitatea unui program de ucenicie de șase luni la nivelul 1 din CEC. Totuși, acest program nu este încă disponibil. Cu sprijinul FSE, Ministerul Muncii este în curs de a stabili standarde ocupaționale pentru nivelul 1 din CEC și de a elabora o ofertă adecvată de formare.

Nevoia de perfecționare este ridicată. Aproape 2,4 milioane de adulți (sau 21,5 % dintre adulții cu vârsta între 25 și 64 de ani) aveau doar un nivel de instruire scăzut în 2017. Ponderea adulților slab calificați angajați (55,6 %) a fost, de asemenea, apropiată de media UE de 56,8 %. Totuși, probabilitatea ca adulții să își actualizeze cunoștințele și competențele prin programe de educație specifice este scăzută: în 2018, numai 0,9 % dintre adulții din grupa de vârstă 25-64 de ani au beneficiat de o experiență recentă de învățare în cursul celor 4 săptămâni care au precedat ancheta asupra forței de muncă (media UE: 11,1 %). Acest lucru este deosebit de îngrijorător, având în vedere numărul mult mai redus de locuri de muncă ce necesită doar un nivel scăzut de instruire. Având în vedere că în 2017 doar 824 000 de astfel de locuri de muncă au fost încadrate în categoria „ocupații elementare”, acest lucru evidențiază în mod clar necesitatea unui efort considerabil de perfecționare și de recalificare.

Sunt necesare eforturi suplimentare pentru a spori participarea la educația adulților.

Centrele comunitare pentru educația adulților mai trebuie încă extinse, în timp ce nu au fost încă dezvoltate mecanisme de asigurare a calității. Nu a fost încă instituit un sistem pentru dezvoltarea profesională continuă a profesioniștilor din domeniul educației adulților. De asemenea, învățarea în rândul adulților ar putea beneficia de un sistem de colectare a datelor mai fiabil și mai cuprinzător, de acorduri instituționale mai clare și de instituirea unui organism de coordonare.

9. Referințe

Cedefop (2017), *Skills Panorama, Skills anticipation in Romania. Analytical highlights series* (Panorama competențelor, anticiparea competențelor în România. Repere analitice). Disponibilă la http://skillspanorama.cedefop.europa.eu/en/analytical_highlights/skills-anticipation-romania

Cedefop (2018), *Skills forecast Romania* (Previziuni în materie de competențe pentru România), https://www.cedefop.europa.eu/files/cedefop_skills_forecast_2018_-_romania.pdf

Cedefop (2019). *Vocational education and training in Romania: short description (Educația și formarea profesională în România: descriere succintă)*. Luxemburg: Oficiul pentru Publicații. <https://publications.europa.eu/ro/publication-detail/-/publication/9c076b46-4b8b-11e9-a8ed-01aa75ed71a1>

Cedefop (urmează a fi publicată). *Developments in vocational education and training policy in 2015-19: Romania. (Evoluții în politica în domeniul educației și formării profesionale în perioada 2015-2019: România.)* Monitorizarea și analiza politicilor în domeniul EFP de către Cedefop.

Cedefop (urmează a fi publicată). *Vocational education and training in Romania: short description (Educația și formarea profesională în România: descriere succintă)*. Luxemburg: Oficiul pentru Publicații <http://fra.europa.eu/en/publication/2016/eumidis-ii-roma-selected-findings>

Consiliul Uniunii Europene (2019), *Recomandare a Consiliului privind Programul național de reformă al României pentru 2019 și care include un aviz al Consiliului privind programul de stabilitate al României pentru 2018.*

Comisia Europeană (2019), *Raportul de țară din 2019 privind România, inclusiv un bilanț aprofundat referitor la prevenirea și corectarea dezechilibrelor economice* https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/file_import/2019-european-semester-country-report-romania_ro.pdf

Comisia Europeană/EACEA/Eurydice (2018). *The European Higher Education Area in 2018: Bologna Process Implementation Report* (Spațiul european al învățământului superior în 2018: Raport privind punerea în aplicare a procesului Bologna). Luxemburg: Oficiul pentru Publicații al Uniunii Europene. <https://publications.europa.eu/ro/publication-detail/-/publication/2fe152b6-5efe-11e8-ab9c-01aa75ed71a1>

FRA (2016), Agenția pentru Drepturi Fundamentale a Uniunii Europene, *Second European Union Minorities and Discrimination Survey (EU-MIDIS II) Roma – Selected findings* [Al doilea sondaj privind minoritățile și discriminarea în Uniunea Europeană (EU-MIDIS II): Romii – constatări selectate).

IȘE (2016), Institutul pentru Științe ale Educației, *Simularea evaluării naționale la clasa a VIII-a*.

IȘE (2018), Institutul pentru Științe ale Educației, *Analiza de nevoi a cadrelor didactice din învățământul primar și gimnazial. Raport al investigației realizate în cadrul proiectului CRED*. Disponibil la: <http://www.ise.ro/wp-content/uploads/2018/06/Raport-final-analiza-nevoi.pdf>

Studiu privind deficitul de talente, realizat de ManpowerGroup în 2015, <https://candidate.manpower.com/wps/wcm/connect/308df630-4cc4-46f8-bcd8-91c1643c006b/2015+Studiul+privind+deficitul+de+talente+-+Global+EMEA+Romania.pdf?MOD=AJPERES>

OCDE(2017), *Reviews of Evaluation and Assessment in Education* (Revizuire ale evaluării și analizării în educație), Kitchen, H., et al., România 2017, <http://dx.doi.org/10.1787/9789264274051-en>

OCDE (2019a), *TALIS 2018 Results (Volume I): Teachers and School Leaders as Lifelong Learners, TALIS* [Rezultatele studiului TALIS 2018 (volumul I): cadrele didactice și directorii unităților de învățământ în calitate de cursanți pe tot parcursul vieții, TALIS].

OCDE (2019b), *Policy brief on the teaching profession* (Document de sinteză privind profesia de cadru didactic).

Fartusnic, C., (2013). *Analiza politicilor de recrutare de personal pentru sistemul preuniversitar de învățământ*, Centrul Român de Politici Europene, Policy Memo 44, București. Disponibilă la: <http://www.crpe.ro/wp-content/uploads/2013/08/Recrutare-personal-pentru-Preuniversitar-CRPE.pdf>

Comisia Europeană (2019). *Raportul de țară privind România*, Bruxelles. Disponibil la https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/file_import/2019-european-semester-country-report-romania_ro.pdf

Comisia Europeană, *Digital Economy and Society Index (DESI) 2019 for Romania* [Indicele economiei și societății digitale (DESI) pentru 2019 al României]. https://ec.europa.eu/newsroom/dae/document.cfm?doc_id=59905

MEN (2018), Ministerul Educației Naționale, *Strategia pentru modernizarea infrastructurii școlare*.

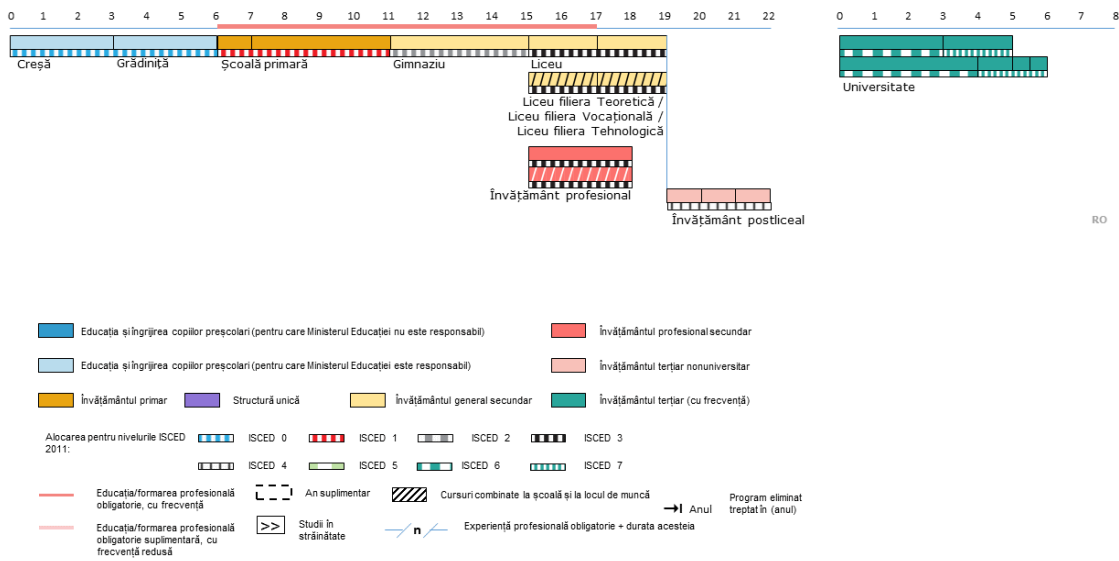
Panorama competențelor https://skillspanorama.cedefop.europa.eu/en/analytical_highlights/romania-mismatch-priority-occupations.

Banca Mondială (2018), *Romania Public Finance Review: enhancing the efficiency of public spending in pre-university education* (Analiza finanțelor publice din România: îmbunătățirea eficienței cheltuielilor publice în învățământul preuniversitar).

Anexa I: Sursele indicatorilor-cheie

Indicator	Eurostat, codul datelor online
Părăsirea timpurie a școlii	edat_lfse_14 + edat_lfse_02
Ponderea absolvenților de studii superioare	edat_lfse_03 + edat_lfs_9912
Educația și îngrijirea copiilor preșcolari	educ_uoe_enra10
Nivel scăzut de cunoștințe în citit, matematică, științe	OCDE (PISA)
Rata de angajare a noilor absolvenți	edat_lfse_24
Participarea adulților la procesul de învățare	trng_lfse_03
Cheltuieli publice pentru educație ca procent din PIB	gov_10a_exp
Cheltuieli în instituțiile publice și private pentru fiecare student	educ_uoe_fini04
Mobilitate în scop educațional:	
- Absolvenți care au beneficiat de mobilitatea diplomelor	Calcul JRC bazat pe date Eurostat/UIS/OCDE
- Absolvenți care au beneficiat de mobilitatea creditelor	

Anexa II: Structura sistemului de învățământ

Sursa: Comisia Europeană/EACEA/Eurydice, 2018. *The Structure of the European Education Systems 2018/19: Schematic Diagrams. Eurydice Facts and Figures* (Structura sistemelor de învățământ europene 2018/2019: Diagrame schematice. Date și cifre Eurydice). Luxemburg: Oficiul pentru Publicații al Uniunii Europene.

Observațiile și întrebările cu privire la prezentul raport sunt binevenite și pot fi trimise prin e-mail la adresa:
 Alexandra TAMASAN
Alexandra.Tamasan@ec.europa.eu
 sau
EAC-UNITE-A2@ec.europa.eu

Rezumat

Repere ale analizei transnaționale

Repere ale analizei de țară

Rezumat

Dintre toți factorii din mediul școlar, cadrele didactice sunt considerate a avea cel mai mare impact asupra rezultatelor învățării la elevi. În același timp, în UE, peste 60 %¹⁸ din cheltuielile publice în sectorul educației vizează cadrele didactice. Orice efort la nivel de politică, vizând îmbunătățirea rezultatelor învățării – sau eficiența educației și a formării – trebuie să analizeze îndeaproape rolul cadrelor didactice și să caute modalități de a le ajuta să exceleze în profesia lor solicitantă. Noi dovezi în sondajul TALIS al OCDE aduc mai multă claritate în ceea ce privește cadrele didactice. Datele din recentul sondaj stau la baza Monitorului educației și formării 2019, care conține o analiză specifică privind cadrele didactice din școlile din UE. Sursă unică de informații privind motivațiile cadrelor didactice, învățarea pe tot parcursul vieții și carierele, noile informații provenite din sondajul TALIS 2018 pot ajuta factorii de decizie să fructifice întregul potențial al cadrelor didactice prin prevenirea și soluționarea provocărilor.

După partea dedicată cadrelor didactice, Monitorul din 2019 analizează țintele existente adoptate de Consiliul Uniunii Europene în Cadrul strategic pentru cooperarea europeană în domeniul educației și formării profesionale 2020 („nivelurile de referință ale UE”). Această parte a raportului prezintă cele mai recente date privind participarea la învățământul preșcolar, părăsirea timpurie a sistemelor de educație și formare, ponderea absolvenților de studii superioare, rezultatele insuficiente în ceea ce privește competențele de bază, rata de angajare a absolvenților recenți, educația adulților și mobilitatea în scopul învățării în învățământul superior. În continuare, Monitorul 2019 oferă o analiză a indicatorilor din domeniul educației utilizați în ceea ce privește alte priorități consacrate sau emergente, inclusiv educația antreprenorială, educația digitală și multilingvismul. Raportul se încheie cu o secțiune care examinează investițiile publice în educație și formare.

În centrul procesului de învățare: cadrele didactice

La nivelul întregii Uniuni Europene, sistemele de educație se confruntă cu o serie de provocări legate de cadrele didactice. Mai multe țări întâmpină deja sau sunt pe cale să întâmpine deficite de cadre didactice, fie la nivel general, fie în domenii specifice (de obicei, științe, tehnologie, inginerie și matematică) sau în anumite zone geografice. Având în vedere procentul cadrelor didactice în vârstă de cel puțin 50 de ani, cele 23 de țări ale UE care au participat la TALIS 2018 vor trebui să reînnoiască aproape o treime dintre cadrele didactice proprii în următorul deceniu. Cel puțin cinci țări din UE vor trebui să reînnoiască aproximativ o jumătate dintre cadrele lor didactice din învățământul secundar în aceeași perioadă (Italia, Bulgaria, Lituania, Estonia, Grecia și Letonia, iar același lucru este valabil în cazul cadrelor didactice din învățământul primar în primele trei țări menționate).

Reînnoirea cu succes a numărului cadrelor didactice implică luarea de măsuri cu privire la factorii-cheie precum numărul de elevi care decid să urmeze studii de formare a cadrelor didactice, numărul de cadre didactice noi care își încep activitatea și numărul de cadre didactice care își încetează activitatea. Pentru a aborda această provocare, este necesar să se îmbunătățească atractivitatea profesiei și să se ofere condiții de muncă adecvate pentru o activitate profesională susținută.

¹⁸ Calcul al DG EAC bazat pe statisticile Eurostat referitoare la finanțele publice generale, anul de referință 2017 (gov_10a_exp).

Potrivit datelor sondajului, numai 18 % dintre cadrele didactice din învățământul secundar inferior din UE consideră că profesia lor este apreciată de societate; procentul acestora scade odată cu numărul tot mai mare de ani de experiență profesională. În mod similar, procentul de cadre didactice care încă ar alege această profesie se reduce semnificativ, în mai multe țări din UE, în rândul cadrelor didactice mai experimentate. În ansamblu, există o provocare specifică în ceea ce privește atragerea bărbaților în această profesie, îndeosebi pentru învățământul primar și cel preșcolar, unde procentul de cadre didactice femei atinge niveluri de 85 % și, respectiv, 96 %.

Salariile cadrelor didactice nu se compară întotdeauna favorabil cu salariile altor profesioniști la fel de calificați. În patru țări (Cehia, Slovacia, Italia și Ungaria) dintre țările UE cu date disponibile, cadrele didactice de la toate nivelurile de învățământ câștigă mai puțin de 80 % din salariile altor lucrători cu studii superioare. În majoritatea statelor membre, cadrele didactice din învățământul primar (și, îndeosebi, cele de la nivel preșcolar) câștigă mai puțin decât cadrele didactice din învățământul secundar. În cadrul învățământului secundar, salariul statutar al cadrelor didactice tinde să fie mai mare la nivelul învățământului secundar superior decât la cel secundar inferior.

Există, de asemenea, deficite de cadre didactice cu profiluri specifice. Aproximativ 40 % dintre directorii din învățământul secundar inferior din UE declară că deficitul de cadre didactice care să predea elevilor cu nevoi speciale afectează calitatea formării în școlile lor. Directorii indică, de asemenea, deficite de cadre didactice cu competențe în predarea într-un cadru multicultural sau multilingv (cele mai mari deficite se înregistrează în Franța, Italia și Portugalia) și competențe în ceea ce privește predarea pentru elevi care provin din medii defavorizate din punct de vedere socioeconomic (cele mai mari deficite se înregistrează în Franța, Italia și Portugalia). Acest al doilea tip de deficit este determinat de schimbare (tehnologie, diversitatea în clase) și evidențiază nevoia de îmbunătățire a formării (inițiale și continue).

În plus, într-un context tehnologic și demografic în evoluție, cadrele didactice au nevoie de competențe noi mai mult ca oricând, inclusiv pentru a face față diversității culturale și lingvistice din sala de clasă, pentru a preda într-un mediu cu nivel tehnologic ridicat și pentru a adopta practici de predare colaborative. Deși 92 % dintre cadrele didactice raportează o participare periodică la cursuri de dezvoltare profesională, 21 % dintre acestea declară o nevoie suplimentară de cursuri de formare pentru a preda elevilor cu nevoi speciale, 16 % raportează în plus nevoia de cursuri de formare în ceea ce privește utilizarea tehnologiei informației și comunicațiilor (TIC) în scopul predării, iar aproximativ 13 % raportează în plus nevoia de cursuri de formare în ceea ce privește predarea în medii multilingve și multiculturale.

O participare sporită la procesul educațional și nivelul de instruire: realizări principale în ultimul deceniu

În ultimul deceniu, UE s-a confruntat cu o creștere masivă a ponderii absolvenților de studii terțiare și și-a atins ținta privind un procent de cel puțin 40 % de absolvenți de studii terțiare în categoria de vârstă 30-34 de ani – în creștere de la 32 % în anul 2009. În pofida acestei creșteri, există tipare clare de inegalitate în ceea ce privește nivelul de instruire. De exemplu, în medie, ponderea absolvenților de studii terțiare (45,8 %) este mai mare decât cea a absolvenților (35,7 %), diferența fiind în creștere constantă în ultimii ani. De obicei, femeile finalizează studiile terțiare mai devreme decât bărbații. De asemenea, adulții tineri născuți în țara raportoare sau oriunde în UE își încheie studiile în procente mai mari decât tinerii din țări din afara UE (41,0 % comparativ cu 35,8 %). Totuși, o perspectivă de ansamblu a măsurilor de politică destinate majorării ponderii absolvirii învățământului terțiar arată că mai puțin de jumătate dintre țările din UE stabilesc ținte specifice pentru sprijinirea participării la învățământul terțiar a grupurilor subreprezentate, cum ar fi persoanele cu handicap, migranții sau studenții din medii defavorizate.

Participarea copiilor la învățământul preșcolar începând cu vârsta de 4 ani a crescut și este, în prezent, aproape universală. Există, de asemenea, rate ridicate de participare a copiilor la

Învățământul preșcolar începând cu vârsta de 3 ani. Totuși, rata de participare de 90 % la nivelul populației generale scade la 77,8 % pentru grupul copiilor expuși riscului de sărăcie sau de excluziune socială. S-a constatat că experimentarea sistemului educațional în perioada preșcolară este benefică pentru rezultate mai bune la învățatură mai târziu, îndeosebi pentru copiii care provin din familii defavorizate din punct de vedere socioeconomic. Provocarea asigurării unui acces egal la educație în perioada preșcolară trebuie abordată.

Întrucât cadrul UE pentru cooperare în domeniul educației și formării profesionale a fost lansat în 2009, procentul de tineri adulți care părăsesc sistemul de învățământ și de formare fără a obține cel puțin o diplomă de învățământ secundar superior s-a redus considerabil. Totuși, la nivelul UE, acest proces a luat sfârșit după anul 2016. Comparând anii 2016 și 2018, se constată că au existat progrese cu privire la acest indicator în țări mari precum Spania sau Polonia, precum și în alte țări, cum ar fi România, Țările de Jos și Portugalia. Însă aceste progrese au fost contrabalansate de evoluții negative în alte țări, de exemplu Italia, Suedia, Danemarca, Slovacia și Estonia (în ordine descendentă în funcție de dimensiunea populației). În plus, în ultimii 2 ani, ratele de părăsire timpurie a școlii au crescut în rândul tinerilor adulți născuți în UE (în perioada 2016-2017) și al celor născuți în afara UE (în perioada 2017-2018). Reducerea ratei de părăsire timpurie a școlii rămâne o prioritate și un obiectiv al UE, întrucât cei care părăsesc sistemul de învățământ și de formare înainte de a obține o diplomă de învățământ secundar superior se vor confrunta cu rate mai scăzute de ocupare a forței de muncă și de participare la programe de educație a adulților.

Provocarea principală pentru următorul deceniu: îmbunătățirea rezultatelor învățării la școală și creșterea nivelului de participare a adulților la programe de educație

Participarea la procesul educativ poate fi măsurată prin date privind înscrierile, calificările sau testele de performanță. Acestea din urmă arată că reducerea numărului de tineri în vârstă de 15 ani cu rezultate insuficiente la învățatură în scopul atingerii țintei UE de mai puțin de 15 % până în 2020¹⁹ rămâne o provocare, îndeosebi pentru copiii care provin din medii socioeconomice defavorizate. Nedobândirea competențelor de bază în ceea ce privește matematica, citirea sau științele până la vârsta de 15 ani afectează șansele elevilor de a-și continua studiile, de a găsi și a păstra un loc de muncă mai târziu în viață, de a face față schimbărilor tehnologice rapide și de a se dezvolta în calitate de cetățeni. În perioada 2012-2015, UE s-a îndepărtat, de fapt, și mai mult de atingerea acestei ținte. Aproximativ o cincime dintre elevii din UE nu au competențe de bază în ceea ce privește citirea, procentul acestora fiind ușor mai ridicat în cazul științelor și al matematicii (date din 2015). În pofida unor condiții de trai mai puțin favorabile sau, uneori, adverse, aproximativ un sfert dintre elevii din medii defavorizate din punct de vedere socioeconomic, născuți în altă țară, sunt considerați rezilienți din punct de vedere academic. Factorii individuali asociați cu un nivel mai ridicat de reziliență includ așteptări academice înalte și nerepetarea anilor de studiu, în timp ce dezinteresul față de școală (de exemplu, neparticiparea la ore și abuzul de substanțe) se asociază în mod negativ cu reziliența. La nivelul școlilor, utilizarea evaluărilor școlare, care fac legătura între rezultatele testelor elevilor și performanța profesorilor, furnizarea adecvată de săli de studiu și compania unor elevi cu un statut socioeconomic mai ridicat reprezintă, în totalitatea lor, factori care se asociază pozitiv cu reziliența.

De-a lungul anilor, creșterea procentului de adulți care au participat la programe de educație și formare în ultimele 4 săptămâni în UE a fost limitată, și anume de la 9,5 % în 2008, la 11,1 % în 2018. În plus, în practic toate țările din UE, persoanele cu calificări reduse sau fără calificări educaționale, și anume cele care au cea mai mare nevoie să învețe, sunt cele care au cele mai mici șanse de a beneficia de educație. Vârsta și nivelul de instruire contează atunci când este vorba despre participarea adulților la programe educaționale. Probabilitatea ca tinerii adulți (25-34 de

¹⁹ Datele aferente acestui indicator de referință provin din sondajul PISA al OCDE. Se consideră că elevii care obțin un punctaj sub nivelul 2 dețin competențe insuficiente.

ani) să participe la programe educaționale este de peste patru ori mai mare decât în cazul adulților cu vârste cuprinse între 55 și 64 de ani. În mod similar, probabilitatea ca cei care au studii terțiare să participe la programe educaționale este de peste patru ori mai mare decât în cazul celor care dețin cel mult o diplomă de învățământ de nivel secundar superior.

Dezvoltarea de competențe pentru viitor și pentru ocuparea unui loc de muncă

Cercetările au stabilit de multă vreme rezultatele pozitive generate de posibilitatea studierii în străinătate. Mobilitatea transnațională în scopul învățării este asociată cu mobilitatea viitoare, cu câștiguri mai mari și cu un risc mai scăzut de șomaj. „Transformarea mobilității în scopul învățării într-o realitate pentru toți” reprezintă unul dintre obiectivele spațiului european al educației²⁰. În 2017, 11,6 % dintre absolvenții de învățământ superior „erau mobili”, ceea ce înseamnă că au studiat parțial sau integral în străinătate. Aproximativ 8 % dintre aceștia au locuit în străinătate pe perioade scurte, iar 3,6 % au absolvit în altă țară. Programul Erasmus+ a sprijinit aproximativ jumătate dintre perioadele de studii pe termen scurt petrecute în străinătate de absolvenții din UE. În ansamblu, Luxemburg, Cipru, Țările de Jos și Finlanda (în ordine descendentă) figurează cu procente mari de absolvenți mobili. În ceea ce privește mobilitatea către interior, care reprezintă volumul de studenți ce sosesc într-o țară pentru o perioadă de studii, aceasta poate fi înțeleasă ca o măsură a nivelului de atractivitate a sistemului educațional. Cu privire la acest indicator, Regatul Unit se situează pe primul loc, atât în ceea ce privește procentul de absolvenți care sosesc din alte țări, cât și în ceea ce privește cifrele absolute.

Există o serie de competențe-cheie (sau o combinație de cunoștințe, abilități și atitudini) care pot sprijini șansele de reușită în viață ale persoanelor, precum și tranziția mai facilă către piața forței de muncă și perspectivele de carieră. De exemplu, participarea la educația antreprenorială sporește probabilitatea implicării în activități antreprenoriale mai târziu în viață, în medie, cu 35 %. Din acest procent de 35 %, o creștere de 7 puncte procentuale se datorează percepțiilor mai bune ale participanților asupra competențelor antreprenoriale proprii. Totuși, datele disponibile arată că participarea la educația antreprenorială în UE este, cel mai adesea, opțională și numai câteva țări prevăd obligativitatea acesteia.

În plus, potențialul tehnologiilor digitale de a îmbunătăți practicile educaționale este afectat de provocările cu care sistemele educaționale încă se confruntă. Pentru o transformare digitală de succes, școlile trebuie să sprijine competența digitală a cadrelor didactice în vederea utilizării acesteia în scopuri pedagogice, să conceapă abordări pedagogice inovatoare, precum și să ofere echipamente digitale și o mai bună conectivitate. Consolidarea capacităților pentru evaluarea digitală trebuie implementată pentru cursanți, cadre didactice, școli și sistemele educaționale.

În plus, cunoașterea mai multor limbi străine poate spori șansele persoanelor de a ocupa un loc de muncă. În ansamblu, în Europa, în perioada 2005-2015, numărul elevilor care au participat la cursuri obligatorii de limbi străine a crescut atât la nivelul învățământului primar, cât și la nivelul învățământului secundar. În ceea ce privește învățământul primar, 83,7 % dintre elevi au învățat cel puțin o limbă străină în 2014, comparativ cu 67,3 % cu aproximativ un deceniu înainte. La

²⁰ În noiembrie 2017, liderii UE s-au reunit la Göteborg pentru a discuta despre dimensiunea socială a Europei, inclusiv despre educație și cultură. Ca parte a dezbaterii privind Viitorul Europei, Comisia și-a prezentat viziunea și a indicat etapele concrete pentru crearea unui spațiu european al educației până în 2025. Unul dintre obiectivele principale ale spațiului european al educației este reprezentat de „transformarea mobilității într-o realitate pentru toți”, pe baza experiențelor pozitive din cadrul programului Erasmus+ și al Corpului european de solidaritate și prin extinderea participării la acestea, precum și prin crearea unei legitimații europene de student care să ofere o nouă modalitate facilă de stocare a informațiilor privind parcursul academic al persoanelor. Alte măsuri de stimulare a mobilității în cadrul spațiului european al educației includ inițierea de noi procese de asigurare a recunoașterii reciproce a diplomelor, o mai bună învățare a limbilor străine, crearea unei rețele a universităților europene și sprijinirea cadrelor didactice și a mobilității acestora.

nivelul învățământului secundar, 59 % dintre elevi au învățat două limbi străine la școală în 2015, comparativ cu 46,7 % în 2005.

După ce a atins cel mai scăzut nivel în 2013 (75,4 %), rata angajării noilor absolvenți a înregistrat o creștere continuă în UE. Cu 81,6 % în 2018, rata se apropie acum de nivelul de 82 % înregistrat în 2008, anterior crizei. Cu toate acestea, unele țări încă suferă de pe urma efectelor pe care criza le-a avut asupra angajabilității noilor absolvenți – îndeosebi Grecia și Italia, unde rata ocupării noilor absolvenți se situează la aproximativ 55 %. Comparativ cu absolvenții învățământului secundar, care au o calificare profesională, cei cu o calificare generală au o tranziție mai puțin ușoară către piața muncii (66,3 % comparativ cu 79,5 %). Rata ocupării absolvenților de studii terțiare s-a situat la 85,5 % în 2018.

Investiții publice în educație

În 2017, statele membre ale UE au investit, în medie, 4,6 % din produsul intern brut (PIB) în sistemele lor educaționale. Acest procent a scăzut ușor, dar continuu, în ultimii ani, de la nivelul de 4,9 % înregistrat în 2014. În medie, țările din UE au cheltuit aproximativ o treime din fondurile lor publice destinate educației pentru educația preșcolară și cea primară, 41 % pentru educația secundară și 15 % pentru educația terțiară. Dacă se analizează diferitele sectoare ale sistemului educațional, cheltuielile reale cu învățământul secundar și postliceal au scăzut (-1,3 % între 2016 și 2017) și acestea au crescut în cazul învățământului preșcolar și primar (+1,4 %), precum și al învățământului terțiar (+1,7 %).

Până în prezent, tendințele la nivelul cheltuielilor educaționale au fost, în mare măsură, independente de evoluția demografică, cu excepția parțială a cheltuielilor pentru învățământul terțiar. Din cauza declinului preconizat al populației de vârstă școlară în multe țări din UE, chiar și cheltuielile educaționale constante pot conduce la o creștere a cheltuielilor la nivel de elev.

Repere în funcție de țară

Austria

Pentru a evita deficitul de cadre didactice, Austria trebuie să atragă suficienți studenți pentru studii inițiale de formare a cadrelor didactice și să îmbunătățească dezvoltarea profesională continuă. Investițiile în învățământul superior vizează să îmbunătățească mediul de studiu. Optimizarea competențelor digitale reprezintă o prioritate în sistemul de educație și formare. Suspendarea reformelor recente poate să reducă eforturile de integrare a elevilor ce provin din familii de migranți și eforturile de îmbunătățire a rezultatelor educaționale obținute de elevii din medii defavorizate din punct de vedere social.

Belgia

Comunitatea flamandă (BE fl) va pune în aplicare reforme la toate nivelurile de învățământ, inclusiv formarea în alternanță, începând cu luna septembrie 2019. Comunitatea franceză (BE fr) va pune, de asemenea, în aplicare reforme școlare, începând cu modificări aduse guvernancei și, ulterior, cu noua programă școlară comună extinsă și reformarea formării inițiale a cadrelor didactice, începând cu luna septembrie 2020. Cheltuielile cu educația în Belgia se numără printre cele mai ridicate din UE, dar rezultatele educaționale sunt relativ scăzute, indicând nevoia unei eficacități și eficiențe sporite. Pentru a reduce inegalitatea și a îmbunătăți rezultatele, cadrele didactice au nevoie de mai mult sprijin pentru a gestiona diversitatea din clase. Ponderea absolvenților de studii terțiare este ridicată, însă disparitățile se mențin la nivel de regiuni și de grupuri.

Bulgaria

Modernizarea sistemului de educație și formare continuă, însă calitatea, relevanța pentru piața muncii și caracterul favorabil incluziunii constituie în continuare provocări. Tendințele demografice și deficitul tot mai mare de competențe sugerează faptul că Bulgaria trebuie să investească mai bine în competențele forței sale de muncă actuale și viitoare. Nevoia de perfecționare și de reconversie profesională a populației adulte este ridicată, iar nivelul participării la programe de educație a adulților este scăzut. Statutul profesiei de cadru didactic este scăzut, iar forța de muncă din acest domeniu îmbătrânește. Salariile sunt majorate ca o modalitate de stimulare a atractivității profesiei. Au fost luate măsuri pentru sporirea relevanței pentru piața muncii a educației și formării profesionale (EFP).

Cehia

În Cehia, sistemul de educație și formare profesională continuă să fie din ce în ce mai relevant pentru nevoile pieței forței de muncă. Autoritățile utilizează în mod adecvat fondurile UE pentru a sprijini reformele. Educația favorabilă incluziunii progresează, dar măsurile care vizează populația romă sunt în continuare limitate. Atractivitatea profesiei de cadru didactic rămâne scăzută.

Cipru

Profesia de cadru didactic este foarte atractivă. Reformele de modernizare a acesteia sunt promițătoare, dar trebuie susținute și extinse. Reformele sunt implementate pentru a stimula învățământul preșcolar public de înaltă calitate. Cu toate acestea, oferta este insuficientă pentru primii ani. Ponderea absolvenților de învățământ terțiar a continuat să crească, dar subutilizarea competențelor rămâne o provocare, date fiind caracteristicile specifice ale pieței muncii din Cipru. Au fost luate măsuri pentru modernizarea sistemului de educație și formare profesională și de educație a adulților, dar atractivitatea celor două sectoare și nivelul de participare la acestea se mențin scăzute.

Croația

Punerea în aplicare de reforme-pilot ale programelor școlare și măsuri ambițioase pentru o implementare deplină sunt în curs. Domeniul educației și formării profesionale este în curs de reformare. Participarea la învățământul preșcolar este împiedicată de deficitul de cadre didactice și de locuri disponibile. Planurile de extindere a perioadei medii de formare foarte scurte ar putea contribui la îmbunătățirea rezultatelor educaționale scăzute.

Danemarca

Modificările aduse învățământului universitar asigură o mai mare flexibilitate a acestuia și o adecvare la piața muncii, dar este în continuare nevoie de un număr mai mare de absolvenți de științe, tehnologie, inginerie și matematică (STIM). Numărul de ucenicii a fost majorat și se iau măsuri pentru promovarea educației adulților. Cheltuielile reduse cu educația au impact asupra școlilor și universităților. Performanța școlară a tinerilor din familii de migranți variază considerabil în funcție de zone.

Estonia

Estonia lucrează la o strategie educațională pentru perioada 2021-2035, destinată să modifice treptat sistemul pentru a răspunde schimbărilor de pe piața muncii și de la nivelul societății. Ca urmare a tendințelor demografice și a capacității limitate de răspuns a sistemului de educație și formare la nevoile pieței muncii, alinierea ofertei de competențe la cererea de forță de muncă rămâne o provocare. Îmbătrânirea cadrelor didactice, combinată cu atractivitatea redusă a profesiei de cadru didactic, reprezintă provocări pe termen lung pentru funcționarea sistemului de învățământ. Participarea la programe de educație a adulților a atins un nivel record, dar nevoia de perfecționare profesională și de recalificare rămâne ridicată.

Finlanda

Deși profesia de cadru didactic este prestigioasă și atractivă, există deficite de cadre didactice pentru grădinițe și în sectorul educației copiilor cu nevoi speciale. S-a înregistrat o anumită creștere a inegalităților la nivelul educației, iar cheltuielile cu educația au scăzut. Noi măsuri de politică vizează îmbunătățirea calității, a eficacității și a internaționalizării învățământului superior. Cererea de absolvenți din domeniul tehnologiei informației și comunicațiilor (TIC) este ridicată și dificil de acoperit. Implementarea reformei educației și formării profesionale este în curs și sunt planificate reforme pentru stimularea educației adulților.

Franța

Se depun în continuare eforturi de îmbunătățire a rezultatelor educaționale și de reducere a inegalităților, cu sprijin pentru personalul didactic și măsuri de finanțare. O nouă lege a învățământului prelungește durata educației și formării obligatorii de la 3 la 18 ani. Autoritățile se confruntă cu provocarea combinării ritmului rapid al reformelor cu nevoia de consultare a părților interesate pentru a asigura o asumare adecvată și un impact optim. Implementarea reformei privind educația și formarea profesională este în curs.

Germania

Germania a anunțat investiții semnificative în digitalizare, învățământul superior și cercetare pentru următorii zece ani, dar și în educația școlară. Germania se pregătește pentru o schimbare fundamentală la nivelul competențelor forței sale de muncă, prin derularea de inițiative digitale și prin reorientarea sistemului de educație a adulților. Efectivul cadrelor didactice îmbătrânește, iar Germania se confruntă cu provocarea legată de înlocuirea unui număr mare de profesori. Tinerii din medii socioeconomice defavorizate și/sau familii de migranți continuă să înregistreze întâzieri în ceea ce privește nivelul de instruire.

Grecia

Profesia de cadru didactic este foarte atractivă în Grecia, dar oportunitățile și stimulentele pentru îmbunătățirea profesionalismului lipsesc. Cheltuielile cu educația sunt mai scăzute decât în majoritatea țărilor din UE și vizează, în mare măsură, salariile. Părăsirea timpurie a școlii a fost redusă în continuare, îndeosebi în zonele rurale. Găsirea unui loc de muncă după încheierea studiilor rămâne o sarcină dificilă, inclusiv pentru persoanele cu înalte calificări. Sunt implementate măsuri de abordare a exodului creierelor la nivelul absolvenților de studii terțiare, dar internaționalizarea universităților elene este subdezvoltată.

Irlanda

Irlanda dispune de un sistem solid pentru a asigura cadre didactice cu înalte calificări, precum și de planuri suplimentare pentru a răspunde nevoilor emergente, inclusiv în ceea ce privește deficitul de cadre didactice. Părăsirea timpurie a școlii a continuat să scadă, iar participarea la învățământul preșcolar urmează să fie sprijinită de noi scheme naționale. În pofida creșterii cheltuielilor publice cu educația, investițiile în învățământul superior nu au ținut pasul cu numărul tot mai mare de studenți. Irlanda implementează inițiative destinate perfecționării profesionale și creșterii nivelului de participare a adulților la sistemul de educație și formare, dar numărul adulților cu calificări reduse la nivelul populației rămâne considerabil.

Italia

Italia investește în educație, îndeosebi în învățământul superior, considerabil sub media UE. Procentul de cadre didactice mulțumite de locul lor de muncă este printre cele mai ridicate din UE, dar numai o mică parte dintre acestea consideră că profesia lor este apreciată. Învățarea obligatorie la locul de muncă în cadrul sistemului de educație și formare profesională ar putea oferi o formare mai structurată pentru ucenici, facilitând tranziția de la studii la piața muncii. Rata de absolvire a învățământului terțiar este scăzută, iar tranziția de la studii la piața muncii rămâne dificilă, chiar și pentru persoanele cu înalte calificări.

Letonia

Letonia a atins și a depășit deja țintele sale în materie de educație prevăzute în strategia Europa 2020. Letonia ar trebui să înregistreze noi succese în ceea ce privește rezultatele educaționale, prin noua programă școlară bazată pe competențe, printr-o abordare individuală mai solidă cu privire la studenții în situații de risc și prin sprijinul pentru incluziunea studenților cu nevoi educaționale speciale. Nivelul înscrierii în programele de educație și formare profesională (EFP) este tot mai ridicat, iar rata de ocupare a absolvenților EFP crește, deși ambele rămân sub media UE. În ceea ce privește învățământul superior, o creștere treptată a investițiilor și schimbări graduale la nivelul asigurării calității sunt binevenite, dar sectorul se menține fragmentat, iar competitivitatea internațională scăzută.

Lituania

Tendențele actuale la nivelul studenților și al cadrelor didactice se îndreaptă spre necesitatea unei strategii cuprinzătoare pentru a gestiona cererea și oferta de cadre didactice. Îmbunătățirea competențelor-cheie și a competențelor relevante rămâne o prioritate la toate nivelurile. Dezvoltarea în continuare a sistemelor de monitorizare și evaluare poate contribui la îmbunătățirea calității educației și formării. Au fost instituite măsuri pentru a crește eficiența generală a sistemului educațional, însă noi eforturi sunt necesare pentru a asigura implementarea lor. Măsurile de politică care să abordeze nivelul redus de participare la programele de educație a adulților lipsesc.

Luxemburg

În 2018, cerințele mai flexibile de admitere în contextul concursurilor de recrutare a cadrelor didactice pentru învățământul preșcolar și primar au atras mai mulți candidați. Performanța elevilor este puternic influențată de abilitatea lor de a face față sistemului trilingv. Este posibil ca o reformă a procesului de orientare la sfârșitul ciclului primar să fi oprit tendința de consiliere a unui număr mare de elevi să se îndrepte spre nivelul inferior al învățământului secundar. Ratele de ocupare în

rândul absolvenților recenți, proveniți din toate tipurile de educație, sunt semnificativ mai ridicate decât media UE.

Malta

Se depun eforturi pentru îmbunătățirea calității actului didactic și a atractivității profesiei. Îmbunătățirea calității investițiilor în educație și dezvoltarea monitorizării și a evaluării reprezintă provocări-cheie. Participarea sporită la învățământul preșcolar și noul sistem secundar pot contribui la reducerea numărului de elevi care părăsesc timpuriu școala. Deși nivelul participării la educația terțiară crește, relevanța acesteia pentru piața muncii este în continuare o provocare.

Polonia

Părăsirea timpurie a școlii continuă să scadă, iar participarea la învățământul preșcolar a copiilor sub 3 ani se menține redusă. Reforma învățământului superior a fost lansată, determinând schimbări majore la nivelul funcționării instituțiilor de învățământ superior. Implementarea, în 2017, a schimbărilor din sistemul școlar creează provocări organizatorice, financiare și legate de programele de învățământ. Alte provocări vizează remunerația cadrelor didactice, deficitul emergent de cadre didactice și formarea inițială și continuă a acestora. Participarea la programe de educație a adulților se menține redusă.

Portugalia

Cadrele didactice sunt mulțumite de locurile lor de muncă, dar îmbătrânirea acestora, procentul ridicat al personalului temporar și deficiențele la nivelul consilierii inițiale și al dezvoltării profesionale continue rămân o provocare. Investițiile pentru modernizarea infrastructurii sunt insuficiente, îndeosebi pentru învățământul preșcolar din zonele metropolitane. Disparitățile regionale la nivelul rezultatelor educaționale, al repetării anilor școlari și al părăsirii timpurii a școlii înregistrează progrese. Numărul absolvenților de studii terțiare a crescut, dar cererea companiilor cu privire la specialiști TIC depășește oferta. Există un procent semnificativ de adulți cu un nivel scăzut de calificări, iar participarea la programe de educație a adulților se menține redusă.

Regatul Unit

Se depun eforturi pentru a aborda procentul mare de cadre didactice care părăsesc profesia. În Anglia, academiile școlare sunt tot mai frecvente, dar multe dintre acestea se confruntă cu presiuni financiare. Consecințele Brexitului asupra învățământului superior din Regatul Unit sunt neclare, dar vor fi necesare răspunsuri la nivel de politică pentru abordarea pierderii potențiale a finanțării UE pentru cercetare și a fluxurilor reduse de studenți. Anglia va introduce noi calificări în cadrul reformelor în curs destinate EFP la nivel de învățământ secundar superior.

România

Au fost prezentate idei concrete pentru o reformă majoră a sistemului de educație și formare. Este necesar să se ia măsuri clare pentru punerea în aplicare a reformei respective. Cheltuielile publice pentru educație sunt scăzute în comparație cu cele de la nivelul UE, în timp ce nevoile de investiții ale sectorului sunt ridicate. S-ar putea ca orice reformă majoră să necesite finanțare suplimentară în vederea consolidării mecanismelor de asigurare a echității și a eficienței. Îmbunătățirea sprijinului acordat cadrelor didactice – în special prin reproiectarea formării inițiale a cadrelor didactice și prin consolidarea dezvoltării profesionale continue – poate contribui la ameliorarea calității și a echității. S-au depus eforturi pentru a extinde învățământul dual. Participarea la programele de învățare pentru adulți rămâne scăzută, în pofida nevoii ridicate de perfecționare și de recalificare.

Slovacia

Slovacia îmbunătățește învățământul preșcolar, un lucru deosebit de important pentru copiii din familiile defavorizate. Slovacia are o abordare mai strategică cu privire la învățarea pe tot parcursul vieții, perfecționarea și recalificarea profesională. Rata părăsirii timpurii a școlii a continuat să

crească din 2010, apropiindu-se de 14 % în estul Slovaciei. Investițiile în educație și formare sunt insuficiente, iar acest lucru se reflectă în salariile în continuare scăzute ale cadrelor didactice, în pofida creșterilor recente.

Slovenia

Înscrierea în învățământul preșcolar se apropie de nivelul de referință al UE. Procentul de elevi sloveni din învățământul secundar superior care se înscriu în programe de educație și formare profesională este unul dintre cele mai înalte din UE, iar rata ocupării acestor absolvenți este ridicată. Există suficiente cadre didactice noi, dar un mare număr de cadre didactice se apropie de pensionare și, în unele categorii, există deja deficite. Rata de absolvire a învățământului terțiar este ridicată, dar diferențele dintre bărbați și femei și dintre populația locală și cea străină sunt mari.

Spania

Profesia de cadru didactic este atractivă, dar condițiile de muncă diferă de la o regiune la alta și între sistemele publice și cele private de educație. Cheltuielile cu educația ale sectorului privat sunt semnificative, în timp ce cheltuielile publice stagnează, comparativ cu PIB-ul. Reformele planificate, care reflectă incertitudinile politice, au fost încetinite. Procesul de modernizare a sistemului de educație și formare profesională este în curs. Nivelul participării adulților la programe de educație crește ușor.

Suedia

Rata de absolvire a învățământului terțiar și ratele de ocupare ale absolvenților sunt ridicate. Competențele digitale ale populației sunt printre cele mai bune din UE. Există un deficit grav de cadre didactice, iar un număr mare de cadre didactice nu dețin calificări formale. Segregarea și inegalitatea în școli reprezintă preocupări grave și din ce în ce mai stringente.

Țările de Jos

Rata părăsirii timpurii a școlii este inferioară țintei naționale prevăzute în strategia Europa 2020, dar a crescut ușor. Țările de Jos se confruntă cu un deficit tot mai mare de cadre didactice, atât în învățământul primar, cât și în cel secundar. Acordurile privind calitatea 2019-2022 vizează îmbunătățirea calității educației și formării profesionale. Învățământul terțiar neerlandez atrage tot mai mulți studenți străini.

Ungaria

Măsurile recente au sporit nivelul de calificare al personalului din învățământul preșcolar. Măsurile de reducere a diferențelor de performanță între elevi au fost consolidate. Condițiile de admitere în învățământul superior au devenit mai restrictive. O nouă strategie pe termen mediu vizează modernizarea educației și formării profesionale și a educației adulților.

GĂSIȚI INFORMAȚII DESPRE UE

Online

Informații despre Uniunea Europeană în toate limbile oficiale ale UE sunt disponibile pe site-ul Europa, la:
https://europa.eu/european-union/index_ro

Publicații ale UE

Puteți descărca sau comanda publicații ale UE gratuite și contra cost la adresa:
<https://publications.europa.eu/ro/publications>. Mai multe exemplare ale publicațiilor gratuite pot fi obținute contactând Europe Direct sau centrul dumneavoastră local de informare (a se vedea https://europa.eu/european-union/contact_ro).

